

Évtizedes terv válik valóra

Épül a hegyimentők székháza

Fotó: Nagy Tibor

Hozzáfoglaltak a Maros Megyei Speciális Hegyi- és Barlangimentő Szolgálat székházának a felépítéséhez. Az épületet az egykori polgári védelem raktárhelyisége helyén húzzák fel, ennek udvarán, a 112-es sürgősségi szolgálat szomszédságában. A beruházást a Maros Megyei Tanács finanszírozza. Az építkezésről tájékoztatta lapunkat Kovács Zoltán Róbert szolgálatvezető.

Vajda György

Mint ismeretes, a megyei hegyimentő szolgálatnak nincs saját tulajdonban levő székháza. Megalakulása után az első központja a Márton Áron utcában volt, az egykori polgári légvédelmi egység raktárában. Innen azért kellett kiköltözniük, mert az épület visszaigényelte és jogi úton meg is kapta a vízügyi hatóság, így 2018 óta a szolgálatnak az Eminescu utcában van a székhelye. Az épület lakóház volt, így még kisebb átalakítás után sem felel meg teljes egészében a szolgálat szükségletének. Mintegy évtizeddel ezelőtt döntött úgy a Maros Megyei Tanács,

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

A hatóságok nem támogatják a gyárat

Az Azomureș több alkalommal a hatóságokhoz fordult azzal a kéréssel, hogy támogassák a romániai műtrágyagyártást, köztük a céget is, hiszen itt világszerte elfogadott minőségi termékeket állítanak elő. Mindaddig azonban süket fülekre találtak.

2.

Szeniorok köszöntése, avagy 80+

Bizony a 80 sem akármilyen, de az a plusz, ami még jöhet utána, tényleg kiemelt figyelmet és megbecsülést érdemel. Erre gondolhatott a Romániai Képzőművészek Szövetsége Marosvásárhelyi Fiókjának vezetősége, amikor úgy döntött, a testület idős tagjait külön rendezvényen köszönti.

3.

Prózaírók estje a 29. marosvásárhelyi könyvvásáron

Van-e, és ha van, hogyan működik az irodalomban az öncenzúra, mennyire tükröződik egy műben, és befolyásolja-e annak befogadását a szerző politikai álláspontja, meddig terjedhet egy szöveg szabadsága, és mekkora cenzor a pénz?

4.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

FÁJ A CSONTVÁZ

CCCCC

DECEMBER

9., szombat
 A Nap kel 7 óra 54 perckor, lenyugszik 16 óra 35 perckor. Az év 343. napja, hátravan 22 nap.

*Isten éltesse!

Ma **NATÁLIA**, holnap **JUDIT** napja.
JUDIT: héber eredetű, jelentése: Júdeából származó nő.

Az Azomureş decemberben beszünteti a termelést

A hatóságok nem támogatják a gyárat

Az Azomureş több alkalommal a hatóságokhoz fordult azzal a kéréssel, hogy támogassák a romániai műtrágyagyártást, köztük a céget is, hiszen itt világszerte elfogadott minőségi termékeket állítanak elő. Mindaddig azonban süket fülekre találtak. Mivel nincs tiszta, erre vonatkozó gazdaságpolitikai megoldás, a gazdasági egység arra kényszerül, hogy decemberben leállítsa az ammónia- és a műtrágya-előállítását.

Fotó: Azomureş

Josh Zacharias, az Azomureş vezérgazdátja többször felhívta a figyelmet arra, hogy az infláció, a tisztességtelen versenyhelyzet, valamint az 1%-os jövedelemadó bevezetése miatt válságba kerülhet a mezőgazdaság és az ezt kiszolgáló ipar. A romániai gazdák jövedelmének 3%-kal való csökkentését eredményezi az inputok beszerzése, illetve a termék értékesítéséből származó jövedelem megadóztatása, ami hosszú távon csődhelyzetbe juttathatja a mezőgazdaságot, így számukra tragikus helyzet körvonalazódik.

rakat építenek. Az utóbbi években az EU-tagországokban több milliárd eurós segélycsomagokkal biztosítják a nagyipar zavartalan működését, ezzel szemben Romániában az Azomureşnek harcolnia kell, hogy működhessen.

Az Azomureş vezérgazdátja felhívta a figyelmet a hazai és európai műtrágya ára közötti jelentős különbségekre és arra, hogy a gazdák sokba kerül, hogy nincsen olyan helyi termelő, amely versenyezhetne az importtermékekkel. „Azért küzdök, hogy biztosítani tudjuk a vállalat mintegy 1000 alkalmazottjának a munkahelyét, és még legalább 2000 közvetett munkahelyet, amelyek az Azomureş-beli tevékenységhez kötődnek. És még nem beszélünk a több ezer gazdáról, akik ma is, akárcsak az elmúlt 60 év során, az Azomureş által termelt műtrágyára alapozták tevékenységüket” – jelentette ki Josh Zacharias.

A hatóságok intézkedéseinek hiányában az Azomureşnek más kihívásokkal is szembe kell néznie, például Bulgáriában a földgáz árának a támogatásával (Romániában nincs ehhez hasonló politika, ezért a Bulgáriából behozott műtrágya

jóval olcsóbb, miközben a hazai árát folyamatosan növelni kell). Az ártárgyattal földgázból Romániában, annak ellenére, hogy jelentős földgázmennyiséget szállít a Transgaz, a fölösleget nem értékesíthetik a nagyipari fogyasztóknak, mint például az Azomureşnek. Probléma az adócsalás és a bírságok. (Novemberben 30.000 tonna karbamiddal megrakott hajó kötött ki Konstanca. A szállítmányt hamis dokumentumokkal hozták be az országba, hogy ne fizessenek adót és bírságot, ameddig a hatóságok kiderítették a helyzetet, a szállítmány fele eltűnt.)

Az Azomureş több esetben konkrét megoldásokat javasolt a helyzet orvoslására, és mindezek ellenére nem változott semmi. „Vállalatunk figyelembe veszi a piaci kihívásokat, ugyanakkor sürgeti a hatékony gazdaságpolitikákat” – foglalta össze a kialakult helyzetet Josh Zacharias, aki azzal a felhívással fordult a hatóságokhoz, hogy sürgősen hozzanak létre egy stratégiai bizottságot, amely minél előbb tárgyaljon a mezőgazdasági inputok biztonságáról, általában a romániai mezőgazdaság jövőjéről.

Az Azomureş sajtóosztálya

IDŐJÁRÁS
 Többnyire felhős
 Hőmérséklet:
 max. 3 °C
 min. -4 °C

VALUTAÁRFOLYAM
 BNR – 2023. december 8.

1 EUR	4,9677
1 USD	4,6059
100 HUF	1,2995
1 g ARANY	300,4044

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!
 Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:
 Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Épül a hegyimentők székháza

(Folytatás az 1. oldalról)

hogy egy megfelelő székházat épített. A polgári védelem használaton kívül helyezte raktárát és a kapusszobát, illetve az egykori telefonközpontnak otthont adó épületet bontották le, és a helyébe építik fel az új székházat, a 112-es sürgősségi szolgálat, a polgári védelem megmaradt székhelye és a stratégiai tartalékok parancsnokságának épületével közös udvaron.

A tervezés minden fázisába bevonták a hegyimentő szolgálat szakembereit, így a szolgálat szükségletének megfelelő, új, saját épületük lesz majd. A tervezés is hosszabb folyamatot igényelt, azonban a kivitelezésre meghirdetett közbeszerzési eljárás miatt késett a munkakezdés, ugyanis egyrészt nem jelentkezett senki, másrészt voltak cégek, amelyek hiányos ajánlatot tettek le, amelyet a megbízó nem tudott elfogadni. Végül sikerült a dolgok végére járni, így elkezdődhetett a munka. A beruházás értéke (héta nélkül) 4.186.891 lej.

Kovács Róbert szolgálatvezető lapunknak elmondta, a saját szükségletnek megfelelő székház nem annyira a személyzet, mint a géppark és a műszaki felszerelés tárolása, elérhetősége miatt fontos, hiszen mindig készenlétben kell tartani a gyors beavatkozási csoport

port járműveit, ugyanakkor a felszereléseket is, ezért jó, hogy minden egy helyen legyen. Jelenlegi székházukban is kevés a raktározási hely, és szűkösen csupán két jármű parkolhat az udvaron. A többi, különleges mentőjárművet elég távol, egy másik garázsban tartják.

Az új székház háromszintes lesz. Az alsorban lesznek a garázsok, a műszaki felszerelések, a raktárak, külön helyiség a bűvárpalackok töltésére, a földszinten és az emeleten irodák, egy készenléti terem hálószobával, képzésekre alkalmas nagyobb helyiség kap helyet. A keresőkutyáknak is kialakítanak egy épületrészt, hiszen fontos, hogy az ebek minél többet legyenek a gazdáikkal. Az új székház hasznos felülete 700 négyzetméter, a kivitelező által kötött szerződés alapján az építkezést 2025 októberében kell befejezzék. Egyelőre tartják az ütemtervet.

A megyei hegyimentő szolgálatnak jelenleg 10 alkalmazottja és 40 önkéntese van. Állandó felügyelet tartanak a marosvásárhelyi központban, továbbá folyamatos ügyeletet biztosítanak a palotailvai (Kelemen-havasok) és a szováti (Görgényi-havasok) kihelyezett munkaponton, a nyári idényben az Istenszéken, télen pedig a szováti sípálya fölötti házban van ideiglenes felügyelet.

A székház látványterve

Podcastbeszélgetéseket indít a 15 éves Erdély TV

Az Erdély TV, amely idén ünnepli 15. évfordulóját, újabb podcasttel bővíti műsorkínálatát. Az ősz óta podcast formátumban jelentkező Pszichotrillák mellett a csatorna egy másik izgalmas műsort is indít Keresztutak címmel.

Újabb mérföldkőhöz érkezett az Erdély TV, hiszen a fennállásának 15. évfordulóját ünneplő csatorna a mai kor igényeihez igazodva podcastekkel bővíti műsorkínálatát annak érdekében, hogy a hagyományos televíziós formátumok mellett a modern médiafelületeken is minél szélesebb közönséget szólítson meg.

Népszerű műsora, a Pszichotrillák ősz óta podcastként jelentkezik minden hétfőn este 9 órától. Dr. Kádár Annamária és Badics Petra beszélgetései könyv- és filmajánlóval egészülnek ki, az állandó beszélgetőtársak az egyes epizódokban szakember vendéget is köszöntenek. A Pszichotrillák havonta egy-egy nagy témakört dolgoz fel: ebben az évadban szó lesz veszteségekről, családról, párkcsolatokról, újrakezdesről, énidőről és kamaszgondokról is. Teszik ezt

azért, hogy kérdőjeleket ébresszenek a hallgatókban.

Szénégető István római katolikus plébános és Keresztes Attila rendező a Keresztutak című podcast állandó beszélgetőpartnerei. A műsor minden szombaton este 8 órakor jelentkezik. A Keresztutak a mindennapi dilemmákról szól, amelyek legtöbbünk életében elterő időközönként, változó gyakorisággal felbukkannak. Honnan, kitől, mitől kapunk válaszokat?

Fogódzót nyújt-e a hit? Kiben, miben bízhatunk akkor, amikor életünkbe valamilyen nagy súly ereszkedik, legyen az, amelyet akár csak egyénként, akár egy egész közösség tagjaként kell elviselni – ezekre a kérdésekre keresi a választ egy egyházi és egy színházi ember.

A podcastek az Erdély TV képernyője mellett a tévé YouTube- és Spotify-csatornáján, valamint a Facebook-oldalán követhetők. (ETV)

NÉPÚJSÁG
 ÖNÁLLÓ
 MAROS MEGYEI NAPILAP
 Kijadja az IMPRESS KFT.
 FŐSZERKESZTŐ:
 Karácsonyi Zsigmond
 LAPSZERKESZTŐK:
 Antalffy Imola
 Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalffy Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
 Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro
 Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
 A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

ISSN 1220-3475 (print);
 ISSN 1584-3238 (online)

Műtsa

SZERKESZTETTE:
NAGY MIKLÓS KUND

1613. sz., 2023. december 9.

Szeniorok köszöntése, avagy 80+

Bizony a 80 sem akármilyen, de az a plusz, ami még jöhet utána, tényleg kiemelt figyelmet és megbecsülést érdemel. Erre gondolhatott a Romániai Képzőművészek Szövetsége Marosvásárhelyi Fiókjának vezetősége, amikor úgy döntött, a testület idős tagjait külön rendezvényen köszönti, jelképesen is jutalmazva őket eddigi alkotói és értéktérítő tevékenységükért. A tisztaság életkor nyilván még nem rendkívüli érdem, de ha azt valaki folyamatosan alkotómunkával és művészi elhivatottsággal teljesíti ki, arra már joggal fordulhat a közösség figyelmé. Megyénkben több ilyen kiváló egyéniség, a hivatását hosszú évtizedek óta példásan tel-

jesítő, a kulturális, művészeti életet nagy odaadással gazdagító festő, szobrász, grafikus, díszítőművész dolgozik, azt is folyamatosan érzékeltetve, hogy az alkotás heve, lendülete előrehaladott korban is képes pótolni a fogyó energiákat, egyszóval fiatalít. Ez az utánuk következő nemzedékekre is ösztönző hatással lehet, átadott tapasztalatuk hasznosnak bizonyulhat a mester és tanítvány, az idősek és követőik intézményes, illetve jelképes viszonyában. A helyi fiókelnök, *Mana Bucur* keramikumművész ezt is hangsúlyozta a jó hangulatú november 18-i ünnepi összejövetelen, ahol a szeniorokat kiválósági oklevéllel és a *Gyarmathy*

Szeniorokköszöntő a marosvásárhelyi Art Nouveau Galériában. A képen (balról) Mana Bucur, Hunyadi László, Bálint Károly, Barabás Éva és Szotyori Anna
Fotó: Dorel Cozma

Törött szárnyú... Szénrajzával az életének 79. évében Nyíregyházán elhunyt Z. Erdei Anna grafikusművészre emlékezünk

János szobrászművész készítette fémplakettel köszöntötte, szép szavakkal méltatva eddigi pályafutásukat. Csatlakozott hozzá a Marosvásárhelyi Kulturális és Művészeti Központ vezetője, *Florentina Váry* is, aki könyvekkel, albumokkal tette emlékeztetésé az eseményt. Pezsgőbontás, koccintás, virág és sok nevetés feledtette az idő múlását, fiatalok és szépkorúak a vidámság jegyében idézték fel a választott hivatás, a képzőművészet felemelő mozzanatait. Nem minden

ünnepelt lehetett jelen, a 91 éves *Datu Victor* ebben betegségére akadályozta meg. De ott volt a 93 esztendősen is fiatalos grafikusművész *Szotyori Anna*, az immár 90-es *Hunyadi László* és a nála két évvel fiatalabb *Bálint Károly* szobrász, a festő *Kákonyi Csilla* (83) és *Barabás Éva* (80). És a mindannyiukat nagy odaadással támogató, népszerűsítő művészeti író, *Nagy Miklós Kund* sem hiányzott. A sor a következő években remélhetőleg az idejéhez hasonló módon folytatódik.

Látó-nívódíjak 2023

2023-ban harminckettedszer osztja ki a szépirodalmi folyóirat szerkesztősége a lapban közölt írások szerzőit jutalmazó évről-évre jutalmazó díjakat. Harmincegy év alatt közel 100 alkotó vehette át vers, próza, esszé, kritika, dráma és debüt kategóriában a pénzjutalommal járó elismerést. A nívódíj 2019-től az 1000 USA-dollárral járó Jackovics-díjjal bővült, amelyet a legjobb dráma szerzőjének oszt ki a szerkesztőség.

A nívódíjak átadására december 15-én, pénteken 19 órától kerül sor a marosvásárhelyi Bernády Házban. 2023-ban BÀN-HORVÁTH VERONIKA (vers), JAKABFFY TAMÁS (esszé), SZEKERNYÉS TÜNDE (kritika) és ZECK JULIANNÁ (próza) veheti át a Látó-nívódíjjal járó pénzjutalmat. A Jackovics-díj idei nyertese SZEKELY CSABA *Az igazság gyertyái* című drámájáért. Az est házigazdája Vida Gábor.

A lappal kapcsolatos újdonság, hogy a Látó-előfizetés már néhány kattintással megoldható. Az új lehetőséget külön rendezvényen is ismertette a főszerkesztő a marosvásárhelyi Dráma-zóna színhelyén. A hangulatos összejövetelen Kovács András Ferenc verseiből olvasott fel néhányat, Székely Csaba pedig egy eddig még soha el nem hangzott satirikus írását adta elő.

A Látó megkönnyített előfizetési lehetőségeiről a folyóirat honlapján lehet tájékozódni. Mostantól pár kattintással bankkártyával vagy banki átutalással bárki hához rendelheti a lapot. A lato.ro-n található Előfizetések menüpontból (<https://www.lato.ro/elofizetesek>) féléves vagy egyéves előfizetésre van lehetőség, illetve darabonként is megvásárolhatók a Látó friss és régi számai. Az ár tartalmazza a postaköltséget is.

A november 24-i Látó-est a Dráma-zónában. Versét olvassa Kovács András Ferenc. Mellette Székely Csaba

Fotó: NMK

Prózaírók estje a 29. marosvásárhelyi könyvvásáron

Kontroll és önkontroll az irodalomban

Nagy Székely Ildikó

Van-e, és ha van, hogyan működik az irodalomban az öncenzúra, mennyire tükröződik egy műben, és befolyásolja-e annak befogadását a szerző politikai álláspontja, meddig terjedhet egy szöveg szabadsága, és mekkora cenzor a pénz? – egyebek mellett ezeket a kérdéseket érintették a 29. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár november 17-i, péntek esti irodalmi beszélgetésének résztvevői. *Az elbeszélés felelőssége. Az etika dimenziói a prózában* című eszmecsere moderátora, Mészáros Sándor Egressy Zoltánt, Miklóssi Szabó Istvánt, Tisza Katát, Tompa Andreát és Vida Gábort kérdezte az enyhén homályos, könnyen elméleti síkra csúsztatható témakörrel.

Tompa Andrea úgy vélte, hogy a szélsőséges nézeteket valló alkotók negatív, romboló szemléletmódja – például egy kisebbség lealacsonyító módon történő ábrázolása – rendszerint nem tükröződik az írásaikban, így a szépprózájuk számára befogadható. A művektől független politikai nézetek Vida Gábort sem izgatják különösebben.

– Nyilván messze megyünk az időben. Kit foglalkoztat az, hogy Balassi Bálint kivel erőszakoskodott vagy Shakespeare-ék melyik lányával mit csináltak a színpad mögött. Ahogy azonban közeledünk az időben, egyre érdekesebb lesz ez a kérdés – tette hozzá Vida Gábor, aki szerint, míg Villon legjobb műve közötti, a politikai nézete olyan, mint a zsebkendője.

– Ma már egyre kevesebb influenszer író van, és ahogy csökken az irodalom meghatá-

Az est szereplői a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban (balról): Tompa Andrea, Vida Gábor, Miklóssi Szabó István, Mészáros Sándor, Egressy Zoltán és Tisza Kata
Fotó: Nagy Tibor

rozó szerepe, egyre inkább magánügy az, hogy egy alkotó melyik politikai alakulathoz csatlakozik.

Miklóssi Szabó István a szólásszabadság fogalma felé terelte a beszélgetés menetét, és ennek kapcsán Adolf Hitler Harcom című könyvét is megemlíttette. Miklóssi szerint egy író akkor tölti be igazán a szerepét, ha a szólásszabadság adta lehetőséggel élve előre tudja vinni a társadalmat, a probléma a tartalmak felhígulásában van.

A traumatörténetek etikája

Tisza Kata saját alkotói attitűdjét taglalta, aminek lényege, hogy a szöveg valahonnan valahová eljuttassa az olvasót, például egy traumatörténet esetében az esztétikai elvet annak az etikai elvnek rendeli alá, hogy a mű

végén egy kiutat is felmutasson, tehát nem a pusztá erőszakleírást adja az olvasó kezébe, hanem azon keresztül egy szélesebb igazságtartalomhoz juttassa el. Formai szempontból Tisza Kata szerint egy az egyben nem mesélhető el egy történet, hacsak nem vállaltam dokumentarista irodalomról vagy esetbemutatóról van szó, amihez etikai engedély szükséges.

– Egy traumatörténet szereplője nem lehet felismerhető, el kell emelni a realitástól – szögezte le az író.

Egressy Zoltán egy konkrét tapasztalattal kapcsolódott az elhangzottakhoz, egy általa megírt abúzustörténet utóéletét mesélte el, amely fikatív elemekkel átformálva, nyomtatásban kedvére való volt a valós főszereplő-

nek, amikor azonban egy színházi ember rátalált a sztorira, és monodrámaként színpadra vitte, az érintett nagyon megharagudott, és Egressy okolta.

Az öncenzúra témaköréhez visszatérve Miklóssi Szabó István kijelentette, hogy ez az internet további térhódításával megszűnik, hatalmas problémát generálva. Tompa Andrea ezzel szemben úgy vélte, hogy az öncenzúra a nyilatkozatok szintjén a virtuális nyilvános térben is működik, ahol nincs közvetlen kapcsolat a befogadóval, ezt saját magán is tapasztalta, a hosszú ideig íródi regényeiben viszont nem érte tetten.

Nappali szemmel a „gumiszoba”

Vida Gábor jó pár, cenzúrához és öncenzúrához kapcsolódó anekdotával tette derűsebbé a hangulatot, egyebek mellett a magyar településnevek leírását tiltó „aranykort”, valamint saját magyar érettségi vizsgáját idézve fel, amikor kedvenc Petőfi-versként a Megy a juhász a számaron címűt volt kénytelen említeni.

Tisza Kata a továbbiakban kétféle írói énjéről, a vad, ösztönös, szüretlen tartalmakat létrehozóról és a „második körös” józanabbról beszélt, amelyik „nappali szemmel” olvassa újra a „gumiszobát” szabad térben született kreációt, és így dönti el, hogy tud-e érte felelősséget vállalni.

Az eszmecsere a művek és a pénz kapcsolatával végződött. Tompa Andrea szerint az, hogy teljes politikai függőségben legyen a kultúra állami támogatása, egy régi rendszert idéz meg, és ehhez a magyarországi helyzethez képest az erdélyi művelődési élet – még ha egészen kicsi tér is jut neki – jobb helyzetben van.

Theodor Pallady Intim naplója Marosvásárhelyen

November 20-án újabb nagyszabású kiállítás nyílt meg a marosvásárhelyi Kultúrpalota II. emeleti galériáiban. A Román Nemzeti Művészeti Múzeum és a Maros Megyei Múzeum közös tárlata Theodor Pallady festő műveit tárja a marosvásárhelyiek elé. A művész *Intim napló* című kiállítása az alkotó egyik kedvelt témájának szemléltetése, a nőt mutatja meg a maga intimitásában. Amint Cora Fodor művészettörténész, a Maros Megyei Múzeum Képzőművészeti Osztályának munkatársa hangsúlyozta a megnyitón, a tárlat egy olyan rendkívüli kiállításorozat újabb megnyilvánulása, ami 2019-ben Nicolae Tonitza gyermekvilágot ábrázoló festményeivel kezdődött a Kultúrpalota időszakos kiállításokra szánt termeiben, majd a két világháború közti erdélyi festészet válogatott alkotásaival, illetve Eugen Gácsá és Pittner Olivér műveinek bemutatásával folytatódott. Pallady festményeiből 11-et tud magáénak a Maros Megyei Múzeum, ezekből négyet választott ki erre a kiállításra a kurátor. A tárlat így több mint félszáz munkát visz a helyi közönség elé.

A jelenlevőket Ötvös Koppány Bulcsú, a Maros Megyei Múzeum igazgatója köszöntötte. Alább az ő gondolatait közöljük.

Egy rendkívüli életmű ünnepe

Öröm és megtiszteltetés számomra, hogy Theodor Pallady Intim napló című kiállításának megnyitóján köszönhetem Önöket. Ez az esemény egy újabb, ezúttal nagyon különleges együttműködés eredménye a Román Nemzeti Művészeti Múzeum és a Maros Megyei Múzeum Művészeti Osztálya között, aminek célja Pallady összetett munkásságát egy másfajta megvilágításba helyezni.

A Maros Megyei Múzeumban rendezett kiállítás Pallady rendkívüli életművének ünnepe, amellyel folytatni szeretnénk a színek és formák mestere születésének 150. évfordulója alkalmából rendezett 2021-es bukaresti megemlékezést. Az Intim napló betekintést nyújt a művész legbelsőbb univerzumába, olyan magával ragadó utazás, amelyben a színek és formák egy élet krónikájává válnak, a nő pedig a központi alany,

aki a kiállított művekben válik halhatatlanná.

A kiállítás nagyon ihletett és gondosan megválasztott címe, az Intim napló hű tükröknek az életnek, amelyet Pallady a festményeibe ültetett át. Használják ki a lehetőséget, pillantsanak be mindennapi életébe, és fedezték fel a művész minden ecsetvonásában a titkot és a szépséget!

A kiállítás a Román Nemzeti Művészeti Múzeum gyűjteményéből, valamint a Maros Megyei Múzeum gyűjteményéből származó alkotásokat mutat be. Ezúton köszönöm meg a Román Nemzeti Könyvtár nagylelkűségét, hiszen kölcsönadott két eredeti naplófüzetet is, amelyek még szélesebb perspektívában illusztrálják a művész alkotótevékenységének összetettségét.

Kiállításunk egyszerre ünnepli a Pallady-életművet és az ország neves múzeumaival való együttműködésünk újabb szakaszát. Az ilyen nagyszabású kiállítások utaztatásával az a célunk, hogy minél több szépségszerető ember szívét és szemét gyönyörködtessük.

Térjenek be hozzánk, és fedezzék fel újra meg újra Theodor Pallady egyediségét! Az Intim napló 2023. november 20-tól 2024. április 14-ig várja Önöket szeretettel.

Pallady, ahogy a tárlat kurátora, Călin-Alexiu Stegorean, a Román Nemzeti Művészeti Múzeum menedzsere látja

A kiállítás célja, hogy a Román Nemzeti Művészeti Múzeum és a Maros Megyei Múzeum gyűjteményéből származó művekkel szemléltesse Theodor Pallady egyik kedvelt témáját: a nőt a maga intimitásában.

A kiállítás címeként szolgáló Intim napló Pallady Nicolae Tonitzának tett vallomásából származik: „A festészetem a mindennapi lét naplója. Intim napló, amelyben életet lüktetése közvetlenül és gyorsan, minden fennhájástól mentesen, sem engem, sem másokat nem kímélve bontakozik ki, az évről évre, óráról órára történt minden végzetes változással együtt...”

Palladyról kevésbé köztudott, hogy intenzív érzelmi életet élt. Naplói még idős korából is tartalmaznak olthatatlan szenvedélyről árulkodó feljegyzéseket. A kiállítás éppen ezért közöl válogatást ezekből a naplójegy-

zetekből a művek mellett, abban a tudatban, hogy mindkét műfajban született alkotásai a női test iránti érdeklődésből és a vele való találkozás adta érzékiségéből fakadnak.

Az összeállítás felelőssége kizárólag a kiállítás kurátoráé. Azokat a naplótörödeléket választottuk ki, amelyek talán képzeletben folytatják vagy ihlethették a szóban forgó műveket anélkül, hogy ez a művész kifejezett szándéka lett volna. Kizárólag kurátori megközelítésről van szó, amely Pallady munkásságának összetettségét kívánja feltárni a művész írásainak és munkáinak egymás mellé állításával.

A kiállítási koncepció ugyanakkor a művész stílári fejlődésének szakaszait is követi.

Végigvezet az alkotói munkásság első évtizedein, amikor a megmintázás és a kromatika rendkívül kifinomultsága a nőiesség legkedvezőbb tulajdonságainak kiemelését szolgálja, egészen a harmincas évek kísérleti időszakáig, amikor a művész érdeklődése kizárólag egyéni stílusának kialakítására irányult, és ennek nevében a nőiesség mintha mellőzött lenne, a test pedig szögletes geometriával megalkotott sémára redukálódik.

A kiállítási célja egyrészt az, hogy bemutassa Theodor Pallady munkásságának egy fontos szeletét, amelyet az 1971-es retrospektív kiállítás óta ki nem állított művek illusztrálnak, másrészt, hogy rávilágítson az érzéki szenvedély műalkotás-ihlető mivoltára.

A tárlatnyitói szónokai a Kultúrpalotában (balról): Cora Fodor, Ötvös Koppány Bulcsú és Călin-Alexiu Stegorean
Fotó: NMK

Szervátiusz Jenő-díjasok kiállítása

Sikeres csíkszeredai bemutatkozás

Rangjához méltó, szép sikerrel zárult a Szervátiusz Jenő-díjas képzőművészek kiállítása Csíkszeredában. 2023. október 3-án zajlott le a Csíki Székely Múzeumban a tárlat ünnepélyes megnyitója, a 21 kitüntetett alkotó, valamint az elismerés névadója, a 120 éve született Szervátiusz Jenő szobrászművész és a díj alapítója, Szervátiusz Tibor, a nemzet művésze alkotásait két hónapon át tekinthették meg az érdeklődők. Sokan voltak kíváncsiak a kiállított szobrokra, festményekre, grafikákra, textil- és kerámiamunkákra, nem csak a helybeliek keresték fel a 400 éves Mikó-várban rendezett kiállítást, számos hazai és külföldi turista is látni akarta az anyaországi, erdélyi, felvidéki, délvidéki, kárpátaljai magyar alkotók válogatott anyagát. A Szervátiusz Alapítvány elnöke, Szervátiusz Klára, valamint a Csíki Székely Múzeum mun-

katársa, Türos Eszter művészettörténész kurátori koncepcióját tükröző tárlatnak ez idő alatt 4213 látogatója volt. A nézők minden korosztályt képviseltek, számos iskolás- és kirándulócsoporthoz idözött a díjazottak művei között. November végén rendhagyó tárlatvezetésen Nagy Miklós Kund marosvásárhelyi művészeti írótól hallhattak sok érdekességet a művészekről és pályájukról az eseményre összegyűlt művészetkedvelők. Külön méltatandó, hogy a kiállítás vendégkönyvébe beírt sok elragadtatót értékelés között gyakori a román nyelvű méltatás is. Az alapítvány „Művészetet anyanyelven” jelszava jegyében született munkák nemcsak magyarul, egyetemesen értelmezhetően is képesek eljuttatni humánus üzenetüket a nézőknek. A tárlat következő állomása a budapesti Múcsarnok lesz 2024 februárjában.

A november 23-i tárlatvezetés a Csíki Székely Múzeumban

Fotó: Gegő Imre

Szöcs Zoltán Állatfarmja

Mire ezek a sorok megjelennek, már a Megyei Festészeti Szalon képei láthatók a marosvásárhelyi Art Nouveau Galériában, de aki kíváncsi volt Szöcs Zoltán (Zörgő) szobrászművész egyéni kiállítására, bőven találhatott alkalmat meglátogatására. Nem követtem, hogy november 17. óta hányan keresték fel a földszinti kiállítótermet, a megnyitón viszont igen sokan voltak. Zörgőnek van közönsége, ezt nyu-

gotdan kijelenthetem, s köztük alighanem többen olyanok, akik nem feltétlenül járnak el a szokványos tárlatokra. Ide most eljöttek, mert tudták, hogy rendhagyó látvány fogadja őket, na meg azért is, mert köszönteni akarták a szobrászt a 60. születésnapján.

A jubileumi kiállítás kerültre az ünnepélyességet, Szöcs Zoltán ragaszkodik alkotói önazonosságához, ez alkalommal is azt nyújtotta, amire szobrászata ismerői számítottak: meghökkentő módon és helyzetekben ábrázolva hozta be a galériába az állatokat, töltötte meg velük a padlót és a falakat. Megtévésző lehet a szóhasználat, a kiállítás kellőképpen szellős, nem félt üresen hagyni nagy falfelületeket, ha a mondandó, az üzenet úgy kívánta. A fény és árnyék játékaival megkettőződött, drámaiságot sugárzó kis drótkorpusza például azzal válik igazán monumentális hatásúvá, hogy egyedül uralja a több négyzetméteres fehér falszakaszt. Érdekes kontraszt volt egyébként a kiállításon, hogy miközben a szobrász bizonyos jelenségeket lekicsinyítve tesz ütősebbé, mások esetében a felnagyítás módszerével növeli a befogadóra kifejtett hatást. Hatalmas bogaraitól valószínűleg sokak hátán futkározott a hideg. De ez is csak egyike a tárlat keltette érzelmeknek, lelkiállapotoknak. Szöcs „állatfarmja” elsősorban a meghökkentésre alapozva gondolkodtatja el a nézőket. A szobrász már egyetemi éve alatt bizonyította, hogy az állatvilág megszállottja, általuk tud legegységesebben véleményt mondani az emberi társadalomról. Diplomamunkája is disznók szerepeltetésével vált „rázó” témává. Szemlélete az azóta eltelt közel három évtizedben sem vált elavulttá. Szatirikus, parodisztikus látásmódja, láttatása a rendszerváltozások, társadalmi torzulások ellenére is megőrizte aktualitását. Vagy éppen ezek miatt. Orwell 1945-ben megjelent híres-hírhedt kisregénye, az *Állatfarm*, amely Zörgőt nyilvánvalóan befolyásolta, megihlette, ma is roppant idősebbé. Az volt a kommunista diktatúra idején, egyre inkább az napjainkban is, itthon, a szomszédoknál és távolabb is szerte a földgolyón. „Minden állat egyenlő, de néhány állat egyenlőbb a többinél” – hangzik az orwelli szentencia. Ki tudná megkérdőjelezni ennek a kijelentésnek az igazát? Szöcs is elsősorban a disznók társadalmával állítja párhuzamba emberi mivoltunkat. A galéria első termének közepén egy jól táplált disznó főfeszkedik. A művész *A nagy államférfi* nevet adta neki. Ki lehet az? Ceaurescu idejében ez még nem volt kétség. „Las' cã știm noi cine-i porcui!” (Tudjuk mi, hogy ki a disznó), jut eszembe az egykori vicc. Napjainkban többen pályázhatnak erre a pidesztálra. De a kiállítás nem csak ezzel próbált

Szöcs Zoltán (Zörgő) és a libák a kiállításon

Fotó: NMK

meghökkenteni, sok más szobrával és ironikus, szarkasztikus címadással, olykor önjelentéssel provokál, műveli a „polgárpukkasztást”.

Szöcs Zoltán fittyet hány a hatalomra, de ha megnézzük a folyamatosan mind mélyebbre süllyedő közéletet, a politikai fórumokon és a médiában is egyre trágárabb, kulturálatlan megnyilatkozásokat, az alpári szóhasználatot, kiderül, hogy amit felsorakoztat a maga szobrászati jelrendszerével, egyre inkább értelmetlen fricskának tűnik ahhoz képest, amit a mai orwelli figurák nyújtanak. Szobrászunk gyerekkorától a természet szerelmese, óvni szeretné környezetünket, az állatok gyámoltalansága, védtelensége is felmerülhetett a tárlatlátogatásban. A művész, mint elmondta, hosszasan érleli magában a megmíntázandókat. Attól tartok, sosem fog kifogyni a fentiekben érintett témákból.

N.M.K.

A nagy államférfi... Szöcs Zoltán alkotása

Két óra plusz az örökkévalóság

(Kedvcsináló intarzia egy udvarhelyi író új könyvéhez)

Böloni Domokos

Szorgosan jegyzed világot. Kis katonlapocskáról a friss cetlire, néhány dolgot átmásolsz, a többi kihúzod, majd a papírt beledobod a szemetesbe.

Lenge öltözetűek a lányok, nézed a combokat, a telt derekú diáklányt, és nini, odébb barnult combú nők szoknyáját libegteti a szél.

Elindulni a sötét utcán, megnézni az órát, mi minden van hátra ebből a napból, a szülnapodból.

Korán keltél, ettél és borotválkoztál, bepancsoltad magad arcszesszel, áttekintetted elintézni való dolgaidd jegyzékét, csomagoltál tízórait, fekete válltáskádba tetted ernyődet, tolladat és maroktelefonodat, fehér nadrágot és félcipőt húztál, és egy szürkés rövid ujjú inget választottál a nagy napra.

Mindenféle kaland leselkedett volna rád, ha nem figyelsz.

Munkahelyeden fülledt meleg, bekapcsolod a számítógéped, intézed a dolgokat, rendezvényeket készítesz elő, telefonálatsz, és már nincs is korán, odakint nagy a sürgés-forgás.

Ja, és a csavargó. Tomcsa szelleme. Néha köszönnek, ő azonban csak téged néz. De nem tűnik föl semmi.

Szegény, gondolhatod, de nem gondolsz. Mindketten továbbléptek.

Vendéglők, terasz, étterem, halk beszélgetés könyvekről és vidéki költőkről, hideg ásványvíz, meghívás, belemerülsz apró tennivalókba, májusi szárazságban tétova csepergés, közelebbi vendéglő, kisebbik tennivaló étel, melléje sör. Finom volt, mindenki más-mást rendelt, de a második sörre nincs jelentkező, búcsú a saroknál.

Gombold ki te is az inged, kirakatok, szemedbe süt a nap, veri az ördög a feleségét, gyönyörű a főtér ilyenkor, a falakon végigfo-

lyik a fény, a bokrok hosszú árnyékot vetnek, és ráérősek az emberek. Kutytát sétáltatnak rövidnadrágos lányok, vasalt inges bácsik téblábjá a park körül, kevesebb autó, de háttartalan nyugalom.

Folyóából kilátó gumiabroncsok, nyári kert, ismerősöket kerülni. Inkább vissza ké-sőbb, zsindegytel fedett nagy terasz, rövid ruhás pincéző biccent, nem vagy érdekes, rövidnadrágos üzletemberek, feszülő pólójú anyukák, és az a sok-sok fiatal. Borotvált fejűek és serkenő bajszerű diákok, barnult hasú tini lányok és szerelemre érett huszonévesek

–, de te vasalt ingben, fehér nadrágban sem vagy feltűnő.

Cigaretta, újabb pincérlány, láthatatlan vagy, nézel egy magas sarkú cipőben tipegő, fehér nadrágos (!) lányt, furcsa arcú, de mégis szép, és minden magakellőtő lépésén látszik, tudja is ezt.

Amúgy már van egy söröd itt, három éve rendelted, tegnap erre járt Szindbád, és megitta.

Jaj, annyira izgalmas, a hátsó traktusban hideg a sör, behúzol egy kortyot, aztán

(Folytatás a 6. oldalon)

MAROSVÁSÁRHELYI **HAHOTA** SZÍNTÁRSULAT

Asociația Culturală HAHOZA Culturalis Appellat seară de cântec

ÉS AKKOR MI VAN?

Szilveszteri kabaré! 2024

RENDEZŐ: KOVÁCS LEVENTE

PRODUCER: JAKAB ZSOMBI

ZENEI DOKUMENTÁRIS: LÓDÓ NÓRÁNYI

ÉNEK ÉS MANGOTECHNIKAI DÖLNEREK: ...

szponzor: **World Travel Shop** utazási iroda

NÉPÚJSÁG, Marosvásárhelyi Radio Romania, ETV, MAGOLNA IMPEX, ...

December 28-án CSÁRÉNYBEMUTATÓI, 29-én péntek, 30-án szombat, 31-én vasárnap (SZILVESZTER) este 7 órától.
 Január 2-án kedd, 3-án szerda, 4-én csütörtök, 5-én péntek, 6-án szombat, 7-én vasárnap,
 8-án hétfő, 9-én kedd, 10-én szerda, 11-én csütörtök, 12-én péntek, 13-án szombat, 14-én vasárnap,
 19-én péntek, 20-án szombat, 21-én vasárnap, 26-án péntek, 27-én szombat, 28-án vasárnap este 7 órától.
 Február 2-án péntek, 3-án szombat, 4-én vasárnap.
 Marosvásárhely - Maros Művészegyüttes terme

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Valérie Perrin
Másodvirágzás

Valérie Perrin
A vasárnap koldusai

Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!

Valérie Perrin
A vasárnap koldusai

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

procardia

KÜLDŐPAPÍRRAL INGYENES 11 NAP FIZIOTERÁPIA

Azonnali kezdéssel.
0730 545 646

Marosvásárhely, Arany János utca, 46. szám

Kapható az újságárosoknál!

HARGITA KALENDÁRIUM 2024

ETV TELEVIZIO

Hitélet

VASÁRNAP 17:30-TÓL

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

Spălătorie și detailing auto **Beltrand**

autómosó és -kozmetika
- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predsei u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió **gafa** Marosszék

Marosvásárhely	88.0
Segesvár	104.3
Szászrégen	94.7
Szováta	102.0

médiatör